

Zanokcica u bydła: jak jej przeciwdziałać?

Autor: dr hab. Robert Kupczyński

Data: 23 lutego 2018

Zanokcica u bydła to podostre lub ostre zapalenie tkanek w okolicy szpary międzyracicowej, koronki, z tendencją rozszerzania się na sąsiednie tkanki. Jest to często występujące schorzenie, czasami trudne do wyleczenia. Brak leczenia może przełożyć się na spadek wydajności zwierzęcia. Jak jej przeciwdziałać?

Zanokcica u bydła

Schorzenie to określane jest jako ropowica międzypalcowa (*phlegmone interdigitalis* lub *interdigital pododermatitis*). Częstotliwość jego występowania sięga do 10–15% ogólnej liczby schorzeń palców u bydła. W przebiegu schorzenia dochodzi do zmian ropno-martwicowych okolicy szpary międzyracicowej – stąd nazwa potoczna ropowica szpary międzyracicowej. W dużej mierze częstotliwość występowania uwarunkowana jest systemem utrzymania i porą roku. Przeważnie występuje u ras mlecznych, co nie znaczy, że nie może dotyczyć bydła mięsnego. Obecnie w stadach wysoko wydajnych częstotliwość występowania zmalała ze względu na stosowanie dezynfekcji racic i zmianę systemu utrzymania (brak wypasania na mokrych łąkach).

Czyste i suche środowisko zmniejszy liczbę zachorowań.

Przyczyny występowania schorzenia u bydła

Najczęściej uraz mechaniczny stanowi bramę wnikania bakterii powodujących zapalenie tkanki łącznej podskórnej. W rozwoju tego schorzenia do najważniejszych bakterii należą *Fusobacterium necrophorum* i *Bacteroides nodosus*. Możliwy jest również udział innych bakterii (np. *Dichelobacter nodosus*, *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Trueperella pyogenes*). Maceracja skóry poprzez kontakt z wodą, kałem i moczem predysponuje do rozwoju zapalenia tkanek. *Fusobacterium necrophorum* jest Gram – ujemną beztlenową bakterią uważaną za główną przyczynę zanokcicy. Można ją wyizolować z kału, wilgotnej gleby, co dodatkowo utrudnia kontrolę nad tą bakterią.

W przebiegu choroby dominuje zapalenie tkanki łącznej podskórnej z tendencją do rozprzestrzeniania się oraz procesy martwicze. Z czasem w szparze międzypalcowej tworzą się szczeliny i rozwija się tkanka ziarninowa. **W zaawansowanych przypadkach może dojść do rozprzestrzeniania się zapalenia na zlokalizowane w pobliżu szpary międzyracicowej stawy palca.** W przypadkach nadostrych przebieg jest gwałtowny i przy braku podjętego leczenia może zakończyć się wybrakowaniem krowy.

Objawy

Zanokcica może wystąpić w każdym wieku bydła, jednak częściej występuje u krów. **Okres inkubacji, czyli od wniknięcia bakterii do wystąpienia objawów, przeważnie trwa ok. tygodnia.** U zwierząt dorosłych zazwyczaj dotyczy jednej kończyny, jednak nie jest to regułą (zwłaszcza u młodego bydła). W zależności od postaci (podostra, ostra) objawia się nagłą o zróżnicowanym nasileniu kulawizną. Jest chorobą bardzo bolesną, co wpływa na utrudnione poruszanie się i mniejsze pobranie paszy. Nic więc dziwnego, że u takich sztuk wydajność wyraźnie obniża się. Do objawów klinicznych należą:

- widoczny obrzęk szpary międzyracicowej oraz koronki, a nawet pęciny z wyraźnym zaczerwienieniem. Z czasem w następstwie tych zmian szpara międzyracicowa staje się coraz większa, a racice „rozjeżdżają się”. Początek choroby jest szybki, a bardzo silny ból prowadzi do nasilenia kulawizny;
- częste leżenie, w pozycji stojącej krowa unikając bólu stara się trzymać nogę na wierzchołku racicy lub unosi ją do góry;
- w zaawansowanych przypadkach, przy braku leczenia, dochodzi do pęknięcia skóry międzypalcowej połączone z obecnością ropnej wydzieliny o silnym gnilnym zapachu, noga jest opuchnięta. Martwica tkanek postępuje. Występuje wówczas także objawy ogólne (gorączka, apatyczność);
- uszkodzone tkanki szpary międzyracicowej mogą ulegać wtórnym zakażeniom innymi bakteriami. Zmiany martwicze przedniej przestrzeni międzypalcowej mogą powodować infekcje stawów.

Bardzo ważne jest szybkie rozpoznanie, pomoc lekarska i podanie antybiotyku, który może zahamować rozwijające się zakażenie. Niekiedy występuje postać nadostra (z ang. *super foul*). Przy początkowym braku wyraźnych zmian chorobowych skóry zawsze występuje bardzo silny ból. Ta postać jest mało podatna na leczenie.

Zanokcica u bydła może mieć charakter podostry – tak jak na tym zdjęciu. Widoczne zmiany w szparze międzyracicowej, obrzęk i zaczerwienienie koronek racicowych.

Postępowanie i profilaktyka

Ropowica szpary międzyracicowej rozprzestrzenia się bardzo szybko, dlatego ważne jest niezwłoczne działanie i leczenie. **Chore zwierzę powinno być odizolowane od reszty stada, gdyż zanokcica w krótkim czasie może zaatakować kolejne sztuki, narażając hodowcę na**

straty. W skrajnych przypadkach może dojść do konieczności brakowania. Po zdiagnozowaniu zranienia przez lekarza weterynarii (z uwzględnieniem dokładnego rozpoznania różnicowego) przeprowadza się następujące zabiegi i czynności:

- oddzielenie krowy chorej i osobne jest utrzymywanie na czas terapii;
- ukierunkowana antybiotykoterapia (czynność lekarska), leczenie rozpoczęte w krótkim czasie od zauważenia pierwszych objawów;
- w razie konieczności korekcja racic oraz oczyszczenie (delikatne usunięcie) i dezynfekcja tkanek zmienionych chorobowo (zmiany martwicowe), miejscowe podanie antybiotyków (również pod kontrolą lekarza weterynarii). **Nie należy zakładać opatrunku. Jeśli zachodzi konieczność, można chronić miejsca po ingerencji chirurgicznej samym bandażem, skąpo zakładanym i zmienianym codziennie – długotrwałe bandażowanie nie jest zalecane;**
- codzienna dezynfekcja miejsc zmienionych chorobowo (najlepiej specjalistyczne preparaty wieloskładnikowe);
- utrzymywanie przez cały czas leczenia na suchym miękkim podłożu (dużo słomy).

Dopiero po zakończonym leczeniu i ustąpieniu kulawizny zwierzęta mogą wrócić do stada.

agroFakt.pl

CHORA KROWA z ropowicą międzypalcową powinna być
ODIZOLOWANA
od reszty stada, gdyż zanokcica w krótkim czasie może zaatakować
kolejne sztuki, narażając hodowcę na znaczne straty

Chorą krowę koniecznie należy odizolować od reszty stada.

Zanokcica u bydła – jak uchronić przed nią zwierzę?

Profilaktyka zanokcicy jest zbliżona do działań podejmowanych w celu wyeliminowania ryzyka wystąpienia innych schorzeń bakteryjnych w palcach. Szczególnie należy zwrócić uwagę na następujące czynniki i aspekty organizacyjne na fermie:

- utrzymanie bydła w warunkach czystego i suchego środowiska (stanowiska legowiskowe, częstotliwość wymiany ściółki, korytarze spacerowe w oborach wolnostanowiskowych,

- korytarze przepędowe, wybiegi, suche pastwisko),
- należy wyeliminować możliwość wystąpienia urazów mechanicznych podczas przepędzania, bramy, przejścia, wybiegi, brak kamieni na okólnikach,
  - obszar wokół poidel powinien być suchy, należy również zadbać o drenaż wybiegów,
  - profilaktycznie należy codziennie stosować kąpiele racic w klasycznych płynach dezynfekcyjnych np. siarczan miedzi 7–10%, 2–3% formalina lub specjalistycznych preparatach jedno lub wieloskładnikowych. Dodatkowo można stosować tzw. suchą dezynfekcję stanowisk legowiskowych, miejsc blisko kanałów gnojowych lub na stanowiskach z głęboką ściółką (wyłącznie preparaty dopuszczone do stosowania w obecności zwierząt),
  - stosowanie do paszy dodatków mineralno-witaminowych, zwłaszcza z dużą zawartością cynku, który poprawia odporność naskórka przy inwazji bakteryjnej.

Zainteresuje Cię również: [Bydło: nie zapomnij o korekcji racic!](#)